

Posudek na disertační práci

Jan Kafka: *Církevní politika KSČ a státu v severovýchodních Čechách v letech 1948-1960*
KTF UK Praha 2015

Předkládaná disertace je ovocem mnohaleté pečlivé práce s archivními prameny a samozřejmě i se sekundární literaturou. Její autor prokázal schopnost vytvořit zdařilou syntézu už v předchozí magisterské práci o likvidaci Československého Orla po Únoru 1948, jež byla obhájena na KTF UK v roce 2001. Nová monografie je ještě o poznání detailnější a propracovanější. Stejně jako předtím, se Jan Kafka zaměřil na mikrotéma, tentokrát konkrétně na mikroregion, který důvěrně zná jako svou domovinu. Zvolený mikroregion však netvoří historickou či náboženskou jednotu, naopak zahrnuje jak ateistické Sudety (např. Broumovsko), tak oblasti tradičně katolické (např. Dobrušsko), jakož i místa s převahou „československého živlu“ (např. Náchodsko). Disertaci rozdělil do tří hlavních oddílů – na stát prezentovaný zejména církevními tajemníky, na katolickou církev a její duchovní, a konečně na církve nekatolické, kde vedle „čechoslováků“ a českých bratří nezapomíná i na menší náboženské společnosti. Jeho výklad je hutný, plný faktů, jmen, událostí i četných citací z pramenů. Přesto je Kafkovo líčení minulosti barvitě a plastické, dobře se čte. Jen místy je detailů tolik, že je jimi čtenář poněkud zahlcen. Nicméně Kafka nezůstává u popisu událostí, ale sám jako dobrý historik kriticky hodnotí jednání pronásledovatelů i pronásledovaných. Nebojí se například sejmut aureolu mučedníka z biskupa Mořice Píchy, který po krátké rezistenci obrátil a dal se na stranu mocných. Autokratického biskupa pak paradoxně vystřídal komunisty dosazený, ale oblíbenější kapitulní vikář Václav Javůrek. To je jen vrchol ledovce, Kafka ovšem zachytil desítky lidských osudů, včetně farních kuchařek. Vše přitom pečlivě doložil odkazy na archivní prameny. Jeho práce je originální, přínosná, solidní, spolehlivá, kritická a uvážlivá. Zvláště oceňuji, že nepropadl černobílému hurá hodnocení, naopak zdůraznil, že pronásledování církví kolem roku 1950 nespadlo z čistého nebe, ale že bylo i důsledkem dlouhodobé krize zvláště katolické církve v československé společnosti.

Disertaci velice rád doporučuji k nejvyššímu hodnocení!

V Praze 9. února 2016

doc. PhDr. Petr Kubín, Ph.D.